

TAIDENEUVOSTON HALLITUSOHJELMATAVOITTEET 2023-2027

Taideneuvosto on Taiteen edistämiskeskuksen asiantuntijaelin, joka toimii myös opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaelimenä taidepoliittisissa linjauksissa. Syyskuussa 2019 kolmivuotiskautensa aloittanut ja syyskuussa 2022 sen päättävä nykyinen taideneuvosto esittää ohessa hallitusohjelmataavoitteensa hallituskaudelle 2023-2027.

LÄHTÖTILANNE:

Taiteen ja kulttuurin kentällä elettiin pandemiarajoitusten takia kahden vuoden ajan poikkeustilassa, johon toivon mukaan ei enää tarvitse palata. Jäljet ovat kuitenkin syvät. Rajoitukset kohdistuivat rajulla tavalla nimenomaan kulttuurialaan. Toimijoita ja tapahtumia on kaatunut ja työmahdollisuudet vähentyneet. Taiteen ja kulttuurin rahoituksen kytkös nopeasti laskeneisiin Veikkausvoittorahoihin on sekin luonut kentälle epävarmuutta ja huolta tulevasta. Monista myönteisestä puolistaan huolimatta digitalisaatio muuttaa nopeasti luovien alojen ansaintamalleja, mikä aiheuttaa haasteita taiteilijoiden toimeentulolle ja vaatii lainsäädännöllistä valppautta.

Taideneuvosto muistuttaa, että tässä vaikeassa tilanteessa suomalainen kulttuurikenttä ei kestä pienimpiäkään leikkauksia. Päinvastoin tarvitaan huomattavaa tukea vaurioiden korjaamiseen ja jälleenrakennustyöhön. Kyse on kasvavasta elinkeinotoiminnan alasta, jonka potentiaali on Suomessa vielä hyödyntämättä. Vientikelpoisia kaupallisia menestystarinoita versoo vain monipuolisesta ja elinvoimaisesta taiteen kentästä, joten perusrahoituksen on oltava kunnossa.

TAVOITE TAITEEN RAHOITUKSEN OSALTA:

Taideneuvosto esittää, että taiteen ja kulttuurin luvun 29.80 osuus valtion talousarviossa nostetaan vuoteen 2027 mennessä yhteen prosenttiin valtion kokonaismenoista. Tämä tarkoittaa 122,2 miljoonan euron lisäystä seuraavan hallituskauden aikana.

MUITA TAVOITTEITA:

- *Taitelijaeläkkeiden määrän nosto*

Ylimääräisten taiteilijaeläkkeiden määrän kasvattaminen on nykyisen hallitusohjelman mukainen tavoite, jota myös opetus- ja kulttuuriministeriö on omassa talousarvioesityksessään esittänyt. Valitettavasti sitä ei kuitenkaan tällä hallituskaudella ole toteutettu.

Taiteilijaeläkehakemusten määrä on jatkuvasti kasvanut. Vuonna 2022 alkaneita eläkkeitä haki 600 hakijaa, joista alle 10 prosenttia sai myönteisen päätöksen. Eläkkeiden tarve on suuri, sillä erityisesti visuaalisten taiteiden, populaari- ja rytmimusiikin sekä kirjallisuuden aloilla taiteellinen työ perustuu harvemmin työsuhteeseen, joka tuo riittävästi eläketurvaa. Pitemmällä aikavälillä sosiaaliturvajärjestelmää tulee kehittää niin, ettei taiteilijoille tarvitsisi kehittää erillisratkaisuja.

- *Taiteilijoiden sosiaaliturvan parantaminen*

Valitettavasti taiteilijuus on nykyisissä sosiaaliturvan ja verotuksen järjestelmissämme usein ongelma, koska taiteilijan työnkuvaa ei viranomaisyhteyksissä ymmärretä. Työn ja tulojen moninaisuus aiheuttavat väliinputoamista ja hankausta yhteiskunnan tukijärjestelmässä.

Työvoimaviranomaisten tulkintaohjeita työssäoloehdosta ja omassa työssä työllistämisestä tulee selkiyttää niin, että myös taiteen harjoittajat voivat luottaa ansioperusteiseen sosiaaliturvajärjestelmään. Taiteilijaa ei tule tulkita omassa työssään työllistyväksi, jos työstä ei synny tuloja. Samaan aikaan on myös parannettava yrittäjätyyppistä työtä tekevien taiteilijoiden asemaa.

- *Starttiraha vastavalmistuneille taiteilijoille*

Tutkimukset osoittavat, että kaikkein pahiten pandemiarajoitusten aiheuttamasta kriisistä ovat kärsineet nuoret ja vastavalmistuneet taiteilijat. Heille menetetyt työmahdollisuudet olisivat olleet kaikkein tärkeimpiä.

Taideneuvosto esittää hallitusohjelmaan täsmätoimia tämän taiteilijajoukon auttamiseksi. Taiteen starttirahamalli vastavalmistuneille taiteilijoille olisi kokeilemisen arvoinen ratkaisu.

- Kansainvälistyminen

Matkustusrajoitukset ovat olleet isku kulttuurielämämme kansainvälisyydelle. Poissa ovat olleet paitsi turistit, myös monet kansainväliset artistit. Kiertueiden toteuttaminen on ollut haastavaa monesta syystä. Kuitenkin kansainvälisyyden kautta suomalainen taide voi kasvaa pienestä kotimarkkinasta huolimatta. Kansainvälisyys myös ylläpitää ja vahvistaa taiteen laatua. Kansainvälinen kulttuurielämä vahvistaa koko yhteiskuntamme kykyä ymmärtää itseämme, muita ja maailmaa.

Kulttuuriviennin ja -vaihdon resursseja on vahvistettava ja lisättävä taiteilijoiden ja taideorganisaatioiden kansainvälisiä yhteyksiä.

- Taiteen edistämiskeskuksen uudistaminen ja sen roolin vahvistaminen

Taiteen edistämiskeskuksessa on uudistamistarpeita, joiden edistäminen ei ole mahdollista ilman opetus- ja kulttuuriministeriön toimia ja lainsäädännöllisiä muutoksia. Käynnissä olevaan uudistustyöhön tarvitaan vauhtia.

Taiteen edistämiskeskus on keskeinen taidepolitiikan organisaatio, joka kerää viisaan päätöksenteon kannalta välttämätöntä tietoa ongelmista ja haasteista taiteen kentällä. Sen roolin on oltava nykyistä vahvempi ja itsenäisempi. Taikesta tulee tehdä oma kirjanpitoyksikkö. Taideneuvosto toivoo myös kaikissa kulttuuripolitiikan kysymyksissä mahdollisimman suoraa ja tiivistä yhteistyötä vastaavan ministeriön ja Taiteen edistämiskeskuksen välillä.

Helsingissä 12.4.2022

Taideneuvoston puolesta,

Juha Itkonen,
puheenjohtaja

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Hallitusohjelmatavoitteet 12.4.2022

Taideneuvosto 2019-22

Juha Itkonen, puheenjohtaja
Rosa Meriläinen, jäsen, varapuheenjohtaja
Sari Kaasinen, jäsen
Hanna Rosendahl, jäsen
Ville Matvejeff, jäsen
Melek Mazici, jäsen
Hannu Saha, jäsen
Philip Teir, jäsen
Mauri Ylä-Kotola, jäsen

Lisätiedot:

Paula Tuovinen
Taiken johtaja, taideneuvoston esittelijä
p. 0295 330 703, paula.tuovinen@taike.fi